

Република Србија
УСТАВНИ СУД
Су број: 17/75
6. децембар 2019. године
Београд

Транспарентност Србија
-Миша Бојовић-

Београд
Палмотићева 31

Поштовани,

поводом Вашег захтева за слободан приступ информацијама од јавног значаја примљеног у Уставном суду 2. децембра 2019. године, у прилогу достављамо копију преписа решења Уставног суда донетог у предмету под ознаком IУз-115/2015 и две фотокопије иницијатива поводом којих је формиран наведени предмет.

ЛИЦЕ ОВЛАШЋЕНО
ЗА ПОСТУПАЊЕ ПО ЗАХТЕВИМА ЗА
СЛОБОДАН ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА
ОД ЈАВНОГ ЗНАЧАЈА

Севера Марковић
Севера Марковић

Република Србија
УСТАВНИ СУД
Број: УЗ-115/2015
03.06. 2019. године
Београд

Уставни суд у саставу: председник Суда Весна Илић Прелић и судије Татјана Бабић, Братислав Ђокић, др Драгана Коларић, др Тамаш Корхец (Korhecz Tamás), Снежана Марковић, Мирослав Николић, Сабахудин Тахировић, др Јован Ђирић, др Милан Шкулић и др Тијана Шурлан, на основу члана 167. став 1. тачка I. Устава Републике Србије, на седници одржаној 25. априла 2019. године, донео је

РЕШЕЊЕ

1. Одбацује се иницијатива за покретање поступка за оцену уставности одредаба члана 2, члана 5. ст. 1. и 3, члана 12. став 7. и члана 17. ст. 1, 2. и 4. Закона о утврђивању јавног интереса и посебним поступцима експропријације и издавања грађевинске дозволе ради реализације пројекта „Београд на води“ („Службени гласник РС“, број 34/15).

2. Одбацује се захтев за оцену сагласности члана 2. Закона из тачке 1. са Законом о експропријацији („Службени гласник РС“, број 53/95, „Службени лист СРЈ“, број 16/01 и „Службени гласник РС“, бр. 23/01, 20/09, 55/13 - Одлука УС и 106/16 - Аутентично тумачење).

3. Одбацује се иницијатива за утврђивање неуставности и несагласности са потврђеним међународним уговором Закона из тачке 1. у целини.

Образложење

I

Уставном суду поднете су две иницијативе за покретање поступка за оцену уставности и сагласности са потврђеним међународним уговором одредаба Закона наведеног у тачки 1. изреке.

II

Подносилац прве иницијативе, цитирајући, у целини или делимично, одредбе чл. 6, 18, 19, 20, 21, 22, 36, 39, 58, 82, 84, 88, 89, 97. и 194. Устава Републике Србије, као и члана 1. Протокола 1, члана 2. Протокола 4 и члана 1. Протокола 12 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, сматра да „Закон (о утврђивању јавног интереса и посебним поступцима експропријације и издавања грађевинске дозволе ради реализације пројекта „Београд на води“) у целини није у складу са одредбама Устава које су

цитиране на почетку inicijative". Navodeћи kao primer posebno odredbe čl. 2. и 5. Закона, inicijator izražava svoje neslaganje sa razlozima izloženim u Obrazloženju Predloga zakona, postavља niz pitanja vezanih za primenu navedenih ustavnih normi na osporeni zakon, zaključujući da „ovde Република Србија супротно члану 97. Устава РС не обезбеђује уставност и законитост јер противно члану 58. Устава у интересу који није јавни покушава да силом лекс специјалиса грађанима Србије одузима имовину“, те да „нема ту никакве заштите својине“, као и, на крају, да је „Конвенцијом забрањено лишавање својине на овакав начин предвиђен лекс специјалисом“. Накнадним поднеском inicijator је „допунио своју Иницијативу и у односу на друге чланове горе наведеног Закона“. У поднетој допуни inicijator је навео: одредбу члана 9. став 1. Закона, којом је прописано да за експроприсану непокретност власник има право на накнаду која не може бити нижа од тржишне вредности непокретности, не износећи при томе ниједан разлог због кога оспорава ову одредбу, нити у односу на коју уставну норму то чини; одредбе ст. 5. и 6. члана 12. Закона, којима је уређено питање ко врши процену тржишне вредности непокретности у случају грађевинског земљишта и објеката (орган надлежан за утврђивање пореза на пренос апсолутних права – став 5.), а ко у случају експропријације земљишта са биљним засадима (вештак одговарајуће струке са списка сталних судских вештака – став 6.), истичући да ове одредбе оспорава у односу на начело забране сукоба интереса из члана 6. Устава, допуштено одузимање или ограничење права својине из члана 58. став 2. Устава и начело једнакости свих пред Уставом и законом из члана 21. став 1. Устава; одредбу члана 17. став 1. Закона којом је прописано да, по окончању поступка експропријације и упису права својине на непокретностима, Република Србија, у складу са одредбама закона којим се уређује планирање, изградња и грађевинско земљиште, неизграђено грађевинско земљиште може дати у дугорочни закуп, у циљу привођења земљишта урбанистичкој намени, истичући да то значи „да држава има интерес да земљиште силом Закона купи по цени испод редовне тржишне цене и затим да га да у закуп по цени коју она одреди и да при томе бивши власник не може да директно прода своју непокретност инвеститору или да му га да у закуп“, те се „ради о дискриминацији власника који су сада на територији обухвата пројеката „Београд на води“ у односу на остале власнике било где у Србији и на које се примењују и за које важе тржишни принципи, што је супротно ставу 2. члана 21. Устава“ (којим је утврђено да свако има право на једнаку законску заштиту, без дискриминације); одредбе члана 16. ст. 1. и 5. Закона, којима је регулисано питање доприноса за уређивање грађевинског земљишта, не наводећи ниједну одредбу Устава у односу на коју тражи интервенцију Уставног суда, већ износећи мишљење да се „овде поставља питање злоупотребе средстава намењених за уређивање грађевинског земљишта“.

Испитујући испуњеност претпоставки за поступање по првој иницијативи Уставни суд је утврдио да је ова иницијатива нејасна и непотпуна, будући да је иницијатор у свом првом обраћању Суду изричито навео да оспорава Закон у целини, издвајајући при томе само одредбе чл. 2. и 5. Закона, да би затим, накнадним поднеском, „допунио“ иницијативу „и у односу на друге чланове Закона“ (члан 9. став 1, члан 12. ст. 5. и 6, члан 16. ст. 1. и 5. и члан 17. став 1.). Такође, Уставни суд је утврдио да је иницијатор навео читав низ уставних одредаба у односу на које оспорава Закон, а да у разлозима иницијативе није образложио у чему је уставноправна веза између садржине

сваке од уставних норми у односу на које се тражи интервенција Уставног суда и одредаба оспореног Закона, већ заправо изражава своје незадовољство доношењем оспореног Закона. На темељу изложеног, Уставни суд је, дописом од 11. маја 2018. године наложио подносиоцу иницијативе да, сагласно одредбама члана 51. став 1. Закона о Уставном суду и члана 45. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, број 103/13), у остављеном року уреди иницијативу, уз упозорење на последнице пропуштања да поступи по налогу Суда. Међутим, увидом у „потврду о достављању писмена“ (доставница) од 14. маја 2018. године утврђено је да допис Уставног суда није уручен иницијатору, јер је иницијатор преминуо.

Како из наведеног разлога нису отклоњени недостаци који онемогућавају поступање по првоподнетој иницијативи, Уставни суд је, у тачки 3. изреке овог Решења, првоподнету иницијативу одбацио сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 7) Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, бр. 109/07, 99/11, 18/13-одлука УС, 40/15-др. закон и 103/15), јер нису испуњене претпоставке за вођење поступка.

III

Другом иницијативом је оспорена уставност одредаба члана 2. члана 5. ст. 1. и 3. члана 12. став 7. и члана 17. ст. 1, 2. и 4. Закона наведеног у изреци, као и сагласност члана 2. тог закона са одредбама члана 20. Закона о експропријацији.

Иницијатор наводи да је чланом 2. Закона о утврђивању јавног интереса и посебним поступцима експропријације и издавања грађевинске дозволе ради реализације пројекта „Београд на води“ утврђен јавни интерес за експропријацију непокретности на начин који је „битно другачији“ од одредаба о утврђивању јавног интереса које су прописане чланом 20. Закона о експропријацији, што члан 2. Закона чини несагласним са Законом о експропријацији. Иницијатор сматра да оспорена законска одредба није у сагласности ни са одредбом члана 58. став 2. Устава, јер је, према његовом схватању, јавни интерес дефинисан Законом о експропријацији и не може се произвољно проширивати, а такође, јавни интерес мора бити општи интерес, односно интерес од значаја за све грађане. Наводећи да је „у реализацији већ склопљеног уговора са арапским партнером Влади сметала прецизна дефиниција јавног интереса дата у Закону о експропријацији, па је одлучила да посебним законом одредбу тога закона стави ван снаге“, иницијатор закључује да оспорени закон, „иако има ограничено важење ... представља опасност за правни систем“.

Уставност одредаба члана 5. ст. 1. и 3. члана 12. став 7. и члана 17. ст. 2. и 4. Закона, иницијатор оспорава са становишта њихове сагласности са одредбом члана 92. став 1. Устава, којом је утврђено да Република Србија, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе имају буџете у којима морају бити приказани сви приходи и расходи којима се финансирају њихове надлежности. Оспореним чланом 5. став 1. Закона, Република Србија је одређена за корисника експропријације (док је одредбом става 2. истог члана град Београд одређен за корисника експропријације за изградњу површина јавне намене, односно за изградњу објеката јавне намене и јавних површина за које је посебним законима утврђена надлежност града Београда за изградњу), а одредбом става 3. истог члана предвиђено је да Република Србија и град

Београд имају сва права, обавезе и одговорности корисника експропријације предвиђене законом којим се уређује експропријација и овим законом. Оспореном одредбом члана 12. став 7. Закона прописано је да трошкове поступка споразумног одређивања накнаде за експроприсану непокретност сноси корисник експропријације. Оспореним одредбама ст. 2. и 4. члана 17. Закона уређују се одређена питања уговорних односа Републике Србије и града Београда.

Коначно, одредбу члана 17. став 1. Закона, којом је предвиђено да, по окончању поступка експропријације и упису права својине на непокретностима, Република Србија, у складу са одредбама закона којим се уређује планирање, изградња и грађевинско земљиште, неизграђено грађевинско земљиште може дати у дугорочни закуп, у циљу привођења земљишта урбанистичкој намени, иницијатор оспорава у односу на одредбу члана 86. став 1. Устава којом је утврђена равноправност свих облика својине, сматрајући да је погрешна претпоставка од које полази Закон да Република Србија има право својине на земљишту и некретностима у подручју планираном за изградњу „Београда на води“, јер је „чланом 10. Уговора ... од 21. марта 1974. године право коришћења на свим непокретностима које се налазе на простору путничке станице Београд, путничке станице Београд-Дунав и путничке и теретне станице Топчидер, као и објектима који се налазе између тих станица, а према списку непокретности који је саставни део овог уговора, пренето без накнаде са ЖТП Београд на град Београд“.

IV

Уставни суд је у току спроведеног претходног поступка утврдио да је оспорени Закон о утврђивању јавног интереса и посебним поступцима експропријације и издавања грађевинске дозволе ради реализације пројекта „Београд на води“ донела Народна скупштина на седници одржаној 10. априла 2015. године. Закон је објављен у „Службеном гласнику Републике Србије“, број 34/15, а ступио је на снагу 15. априла 2015. године. Након подношења иницијатива Уставном суду, оспорени Закон је допуњен одредбама Закона о допунама Закона о утврђивању јавног интереса и посебним поступцима експропријације и издавања грађевинске дозволе ради реализације пројекта „Београд на води“ („Службени гласник РС“, број 103/15), али се те допуне не односе на оспорене одредбе основног текста Закона.

Сагласно одредби члана 1. став 1. Закона, овим законом се уређује утврђивање јавног интереса за експропријацију непокретности ради реализације пројекта „Београд на води“, као пројекта од посебног значаја за Републику Србију и Град Београд (у даљем тексту: Пројекат), одређивање странака у поступку експропријације, одређивање корисника експропријације, уређује се поступак експропријације и уређују други односи који настану у реализацији Пројекта, уређује се поступак и начин издавања грађевинске дозволе и других аката потребних у поступку изградње објеката на подручју у обухвату важећег планског документа. Одредбом става 2. члана 1. прописано је да ће се одредбе Закона о експропријацији („Службени гласник РС“, бр. 53/95, 23/01 - СУС, 20/09 и 55/13), Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 72/09, 81/09 - исправка, 64/10 - УС, 24/11, 121/12, 42/13 - УС, 50/13 УС, 98/13 УС, 132/14 и 145/14 - у даљем тексту: Закон о планирању и изградњи) и Закона о општем управном поступку („Службени лист СРЈ“, бр. 33/97 и 31/01 и

„Службени гласник РС“, број 30/10), примењивати ако овим законом није друкчије одређено.

Оспореном одредбом члана 2. Закона утврђује се јавни интерес за експропријацију непокретности у циљу привођења земљишта намени ради изградње пословно-стамбеног комплекса „Београд на води“, са пратећом инфраструктуром, у складу са Просторним планом подручја посебне намене уређења дела приобаља Града Београда - подручје приобаља реке Саве за пројекат „Београд на води“ („Службени гласник РС“, број 7/15 - у даљем тексту: плански документ).

Чланом 5. Закона, у коме подносилац иницијативе оспорава одредбе ст. 1. и 3. одређује се Република Србија, коју заступа Државно правобранилаштво, за корисника експропријације (став 1.), одређује се Град Београд, кога заступа јавно предузеће, односно друго лице у складу са надлежностима утврђеним општим актима Града Београда, за корисника експропријације за изградњу површина јавне намене, односно за изградњу објеката јавне намене и јавних површина за које је посебним законима утврђена надлежност Града Београда за изградњу (став 2.) и прописује да Република Србија и Град Београд имају сва права, обавезе и одговорности корисника експропријације предвиђене законом којим се уређује експропријација и овим законом (став 3.).

Оспореном одредбом става 7. члана 12. Закона је прописано да трошкове поступка споразумног одређивања накнаде за експроприсану непокретност сноси корисник експропријације.

Оспореним одредбама члана 17. Закона одређено је: да по окончању поступка експропријације и упису права својине на непокретностима, Република Србија, у складу са одредбама закона којим се уређује планирање, изградња и грађевинско земљиште, неизграђено грађевинско земљиште може дати у дугорочни закуп, у циљу привођења земљишта урбанистичкој намени (став 1.), да Република Србија и Град Београд могу, у циљу привођења земљишта урбанистичкој намени, закључити и друге уговоре, а нарочито уговоре којима се поверава изградња, рехабилитација, санација или реконструкција објеката комуналне и остале инфраструктуре, свих других површина јавне намене, укључујући и изградњу објеката јавне намене у јавној својини и њихово одржавање, као и вршење одређених комуналних и других делатности у обухвату просторног плана подручја посебне намене из члана 2. овог закона (став 2.) и да ће трошкови Града Београда на уређивању грађевинског земљишта на локацији обухваћеној планским документом из члана 2 овог закона, бити регулисани посебним уговором између Града Београда и Републике Србије (став 4.).

V

Полазећи од навода друге иницијативе, Уставни суд констатује да је за подносиоца иницијативе основно спорно питање сагласност одредбе члана 2. Закона (којом се утврђује јавни интерес за експропријацију непокретности у циљу привођења земљишта намени ради изградње пословно-стамбеног комплекса „Београд на води“, са пратећом инфраструктуром) са одредбом члана 58. став 2. Устава Републике Србије, којом је, у оквиру јемства права на имовину, утврђено да право својине може бити одузето или ограничено само у јавном интересу утврђеном на основу закона, уз накнаду која не може бити

нижа од тржишне. Разлоге неуставности оспорене одредбе иницијатор темељи на следећем: прво, да је јавни интерес дефинисан Законом о експропријацији и да се не може „проширивати“ и, друго, да јавни интерес мора бити општи интерес који је од значаја за све грађане. Сматрајући да је оспореним Законом јавни интерес за експропријацију непокретности утврђен на начин који је „битно другачији“ од одредаба о утврђивању јавног интереса које су прописане чланом 20. Закона о експропријацији, иницијатор тражи и утврђивање несагласности оспорене одредбе члана 2. Закона са Законом о експропријацији.

Разматрајући уставноправну утемељеност изнетих разлога оспоравања одредбе члана 2. Закона, Уставни суд је утврдио да је схватање иницијатора засновано на произвољном и парцијалном тумачењу одредаба Закона о експропријацији. Наиме, чланом 2. Закона о експропријацији („Службени гласник РС“, број 53/95, „Службени лист СРЈ“, број 16/01-одлука СУС и „Службени гласник РС“, бр. 20/09, 53/13-одлука УС и 106/16-аутентично тумачење), прописано је да се јавни интерес за експропријацију утврђује законом или одлуком Владе у складу са овим законом. У том смислу, у делу II Закона о експропријацији, који је означен као „Утврђивање јавног интереса“, чланом 20, на који се позива иницијатор, одређено је у којим случајевима, под којим условима и на који начин Влада може утврдити јавни интерес за експропријацију непокретности. Према одредбама ст. 1-3. члана 20. Закона о експропријацији Влада може утврдити јавни интерес за експропријацију: ако је експропријација непокретности неопходна за изградњу објеката у области образовања, здравства, социјалне заштите, културе, водопривреде, спорта, саобраћајне, енергетске и комуналне инфраструктуре, објеката за потребе државних органа и органа територијалне аутономије и локалне самоуправе, објеката за потребе одбране земље, као и за изградњу станова којима се решавају стамбене потребе социјано угрожених лица (став 1.); у случају када је експропријација неопходна за експлоатацију минералних сировина, за обезбеђење заштите животне средине и заштите од елементарних непогода, укључујући и изградњу објеката и извођење радова за ове потребе, као и за прибављање неизграђеног земљишта потребног ради расељавања насеља или дела насеља, ако је на подручју тог насеља или дела насеља утврђен јавни интерес за експропријацију непокретности ради експлоатације минералних сировина, као и у другим случајевима предвиђеним законом (став 2.); када су непокретности које су према уговору о заједничком улагању у привредно друштво, односно о заједничком оснивању привредног друштва, који је закључила Република Србија, неопходне за обезбеђење неповчаног улога Републике Србије у то друштво, а које су обухваћене тим уговором или одговарајућим планским актом (став 3.). Дакле, Законом о експропријацији уређује се утврђивање јавног интереса, односно одређује у којим случајевима се може утврдити јавни интерес за експропријацију непокретности, али само у ситуацији када се јавни интерес утврђује одлуком Владе, јер сагласно члану 2. Закона, јавни интерес се одлуком Владе утврђује у складу са овим законом. Према томе, тврдња иницијатора да је јавни интерес (за експропријацију) „дефинисан Законом о експропријацији“ и да се не може „проширивати“, има уставноправни значај искључиво у ситуацији када јавни интерес утврђује Влада. Уставни суд указује да, сасвим супротно схватању иницијатора, сам Закон о експропријацији у члану 2. изричито предвиђа да се јавни интерес за експропријацију непокретности може утврдити законом, дакле посебним законом, што значи независно од случајева предвиђених Законом о

експропријацији. Уставни суд истиче да овакво овлашћење законодавца произлази из уставних надлежности Републике Србије и не може се доводити у питање са становишта сагласности са одредбом члана 58. став 2. Устава, будући да је према наведеној уставној норми један од уставних услова за одузимање (или ограничење) права својине испуњен већ уколико је јавни интерес (за одузимање или ограничење права својине) утврђен на основу закона. Утврђивање јавног интереса доношењем посебног закона, са уставноправног становишта, може значити само јаче гаранције зајемченог уставног права него када се јавни интерес утврђује на основу закона, одлуком органа извршне власти.

У односу на други разлог који наводи иницијатор – да јавни интерес мора бити интерес за све грађане Републике Србије, што иницијатор означава појмом „општи интерес“, Уставни суд указује да је овакво тумачење јавног интереса из више разлога уставноправно неприхватљиво. Наиме, када би јавни интерес за експропријацију одређене непокретности подразумевало да од извршене експропријације сваки грађанин Републике Србије, индивидуално, мора имати конкретни интерес, то би значило да утврђивање јавног интереса за експропријацију за потребе аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе уопште не би било могуће. Правну неодрживост изнетог тумачења потврђују управо одредбе Закона о експропријацији који у члану 8. став 1. изричито прописује да се експропријација може вршити и за потребе аутономне покрајине, јединице локалне самоуправе, па чак и јавних фондова, јавних предузећа и одређених привредних друштава. Конкретно речено, према схватању иницијатора утврђивање јавног интереса за експропријацију непокретности ради изградње, на пример, улице или локалног пута у некој општини не би било могуће, јер од ове изградње непосредни интерес имају преваходно житељи те општине, а не сваки грађанин Републике Србије. Штавише, оваквим схватањем иницијатор пренебрегава да је одредбама члана 20. Закона о експропријацији, на који се управо позива у иницијативи, изричито прописано да Влада може утврдити јавни интерес за експропријацију, између осталог, и за изградњу станова којима се решавају стамбене потребе социјално угрожених лица, дакле у случају у коме непосредни интерес од утврђеног јавног интереса имају социјално угрожена лица којима би тиме била решена стамбена потреба.

Насупрот схватању иницијатора да само изградња објеката за потребе образовања, здравства, одбране, културе и објекте социјалне заштите представља „стварни јавни интерес“, Уставни суд указује да се постојање јавног интереса не везује за постојање конкретних, појединачних интереса појединаца (било да је реч о физичким или правним лицима), већ за интерес друштвене заједнице. Испитујући да ли је у конкретном случају испуњен услов легитимности утврђеног јавног интереса за експропријацију Уставни суд је у спроведеном претходном поступку утврдио следеће:

Законом о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 72/09, 81/09, 64/10-одлука УС, 24/11, 121/12, 42/13-одлука УС, 50/13- одлука УС, 98/13-одлука УС, 132/14, 145/14 и 83/18), чланом 11, одређено је да су плански документи просторни и урбанистички планови (став 1.). Чланом 11. став 2. тачка 4) Закона, предвиђен је просторни план подручја посебне намене, као посебна врста просторног плана, док је ставом 4. исте законске одредбе утврђено да су израда и доношење планских докумената од јавног интереса за Републику Србију. Према одредбама члана 21. Закона, просторни план подручја

посебне намене се доноси за подручја која захтевају посебан режим организације, уређења, коришћења и заштите простора, пројекте од значаја за Републику Србију или за подручја одређена Просторним планом Републике Србије или другим просторним планом, а нарочито за, између осталог, подручје са природним, културно-историјским или амбијенталним вредностима, подручја са могућношћу коришћења туристичких потенцијала или за реализацију пројеката за које Влада утврди да су пројекти од значаја за Републику Србију. Одребама члана 30. Закона детаљно су разрађена правила уређења која треба да буду садржана у просторном плану подручја посебне намене, од концепције уређења карактеристичних грађевинских зона или целина, преко урбанистичких и других услова за уређење и изградњу површина и објеката јавне намене и мреже саобраћајне и друге инфраструктуре, степен комуналне опремљености грађевинског земљишта и др. Сагласно одредби члана 35, став 2. Закона, просторни план подручја посебне намене, на предлог министарства надлежног за просторно планирање, доноси Влада (осим за подручја која се у целини налазе на територији аутономне покрајине). Законом је уређен јединствени поступак доношења свих планских докумената који садржи посебне обавезе носиоца израде плана које се односе на укључивање јавности (физичких и правних лица) у процес израде планског документа и планских решења која ће у њему бити садржана.

Уставни суд је такође утврдио да је Влада, на основу одредаба Закона о планирању и изградњи донела Уредбу о утврђивању Просторног плана подручја посебне намене уређења дела приобаља града Београда - подручје приобаља реке Саве за пројекат „Београд на води“ („Службени гласник РС“, број 7/15), којом се утврђује Просторни план подручја посебне намене уређења дела приобаља града Београда - подручје приобаља реке Саве за пројекат "Београд на води" (у даљем тексту: Просторни план) (члан 1.). Просторним планом се утврђују концепција развоја, планска решења, режими и услови коришћења, организације, уређења и заштите подручја дела приобаља града Београда - подручје приобаља реке Саве, на територији града Београда (члан 2.).

У Уводном делу Просторног плана наведено је да је Влада је донела Закључак 05 број 350-3533/2014, од 1. маја 2014. године, којим је Пројекат уређења дела приобаља Београда „Београд на води“ утврђен као пројекат од посебног значаја за Републику Србију и град Београд. Као повод за израду Просторног плана издвојене су, поред осталог, потребе за: разрадом и ближим утврђивањем основних стратешких опредељења, планских решења, услова и смерница утврђених Законом о Просторном плану Републике Србије од 2010. до 2020. године („Службени гласник РС“, број 88/10). Изменама и допунама Регионалног просторног плана административног подручја града Београда („Службени лист града Београда“, бр. 10/04 и 38/11) и другим планским документима, где се као један од главних пројеката, наводи измештање постојеће главне железничке станице и наставак изградње железничке станице „Београд Центар“ у Прокопу, са ослобађањем Савског амфитеатра за изградњу и формирање нових, комплексних пословно-комерцијалних зона; планским усмеравањем уређења грађевинског земљишта и изградње објеката на површинама јавне и остале намене и за израдом развојног документа који, уз уважавање основних европских принципа и начела просторног развоја, представља основ за привлачење и реализацију инвестиција.

У Одељку II Просторног плана одређени су принципи, циљеви и општа концепција просторног развоја подручја посебне намене. С тим у вези,

посебни закон којим је утврђен јавни интерес за експропријацију непокретности. Будући да се наводи иницијативе односе само на тврдњу да за наведене намене уопште није могао бити утврђен јавни интерес за експропријацију непокретности, Уставни суд се у својим разматрањима ограничио само на питање постојања уставноправне утемељености легитимног циља за утврђивање јавног интереса за одузимање својине експропријацијом непокретности у конкретном случају.

Имајући у виду изложено, Уставни суд је нашао да разлозима изнетим у иницијативи није поткрепљена тврдња да има основа за покретање поступка за оцену сагласности члана 2. Закона са одредбама члана 58. став 2. Устава, те је, сагласно одредби члана 53. став 2. Закона о Уставном суду, одбацио иницијативу у овом делу и решио као у тачки 1. изреке.

У вези навода иницијатора о несагласности члана 2. Закона са одредбама члана 20. Закона о експропријацији, Уставни суд указује да оцена међусобне сагласности закона није, у смислу одредаба члана 167. Устава у надлежности Уставног суда. Штавише, Уставни суд је претходно детаљно образложио због чега је постављени захтев иницијатора заправо заснован на суштински погрешном тумачењу Закона о експропријацији, те се питање уставности оспорене одредбе не би могло поставити ни са становишта уставног начела јединства правног поретка. С обзиром на изнето, Уставни суд је, у тачки 2. изреке овог Решења, одбацио иницијативу сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 1) Закона о Уставном суду.

VI

Испитујући постојање претпоставки за поступање по другоподнетој иницијативи у односу на остале оспорене одредбе Закона, Суд је утврдио следеће:

Одредбе члана 5. ст. 1. и 3, члана 12. став 7. и члана 17. ст. 2. и 4. Закона су оспорене са становишта њихове сагласности са одредбом члана 92. став 1. Устава, којом је утврђено да Република Србија, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе имају буџете у којима морају бити приказани сви приходи и расходи којима се финансирају њихове надлежности.

Оспореном одредбом члана 5. став 1. Закона Република Србија је одређена за корисника експропријације, а оспореном одредбом става 3. истог члана предвиђено је да Република Србија и град Београд имају сва права, обавезе и одговорности корисника експропријације предвиђене законом којим се уређује експропријација и овим законом. При томе, одредбом става 2. истог члана Закона за корисника експропријације одређен је и град Београд - за изградњу површина јавне намене, односно за изградњу објеката јавне намене и јавних површина за које је посебним законима утврђена надлежност града Београда за изградњу.

Оспореном одредбом члана 12. став 7. Закона прописано је да трошкове поступка споразумног одређивања накнаде за експропријацију непокретност сноси корисник експропријације.

Оспореним одредбама ст. 2. и 4. члана 17. Закона уређују се одређена питања уговорних односа Републике Србије и града Београда.

Разлози оспоравања заснивају се на почетном становишту иницијатора да реализација пројекта „Београд на води“ није „од општег интереса за све грађане у Републици Србији“, већ његова реализација треба да

буде у надлежности локалне самоуправе и зато треба да се и финансира из средстава локалне самоуправе. С тим у вези, Уставни суд указује да чланом 1. став 1. Закона, који иницијатор није ни оспорио, законодавац одредио да је реализација наведеног пројекта од интереса и за Републику Србију и за град Београд, да је Уставни суд претходно образложио због чега налази да је за овакво одређење постојао легитимни интерес и да из тога даље следи да су Законом као корисници експропријације одређени и Република Србија и град Београд (с тим што је јасно опредељено у ком делу је корисник експропријације град Београд). Сагласно наведеном, Уставни суд истиче да оспорена законска решења не представљају одступање од општих правила експропријације прописаних Законом о експропријацији. Стога је Уставни суд констатовао да се оспорене одредбе не могу довести у уставноправну везу са одредбом члана 92. став 1. Устава у односу на коју је тражена оцена уставности.

У односу на оспорену одредбу члана 17. став 1. Закона, којом је предвиђено да, по окончању поступка експропријације и упису права својине на непокретностима, Република Србија, у складу са одредбама закона којим се уређује планирање, изградња и грађевинско земљиште, неизграђено грађевинско земљиште може дати у дугорочни закуп, у циљу привођења земљишта урбанистичкој намени, иницијатор је мишљења да су непокретности у подручју планираном за реализацију пројекта „Београд на води“, сагласно Уговору о регулисању међусобних односа, права и обавеза у вези са заједничком реконструкцијом и изградњом железничког путничког чвора у Београду који су, 21. марта 1974. године, закључили Путничко транспортно предузеће Београд и Скупштина града Београда, у својини Града Београда, а не Републике Србије, те зато ову одредбу оспорава са становишта сагласности са одредбом члана 86. став 1. Устава којом је утврђена равноправност свих облика својине. Будући да ни за иницијатора није спорно да су непокретности поводом којих се позива на Уговор, у јавној својини, а да Уставни суд у поступку контроле сагласности закона са Уставом не може улазити у то ком облику јавне својине је која непокретност, Уставни суд је утврдио да изнети наводи не представљају уставноправне разлоге који би били основ за испитивање уставности оспорене опште норме.

Имајући у виду претходно наведено, Уставни суд је, у тачки 1. изреке Решења, сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 7) Закона о Уставном суду, одбацио иницијативу и у односу на оспорене одредбе члана 5. ст. 1. и 3. члана 12. став 7. и члана 17. ст. 1. 2. и 4. Закона.

VII

На основу свега изложеног и одредаба члана 42а став 1. тачка 5), члана 46. тачка 5), члана 47. став 1. тачка 1) и става 2. Закона о Уставном суду и одредбе члана 89. Пословника о раду Уставног суда, Суд је донео Решење као у изреци.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА

Весна Илић Прелић, с.р.

За тачност отпорок

4585019.0092.10/1

М. В. Прелић

УСТАВНОМ СУДУ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ		ДЕМОКРАТСКА СТРАНКА	
0 4 МАЈ 2015		001-10 04-659-15	
Београд		04 05 2015 год.	
Београд		Београд	

На основу члана 167. став 1. тачка 2. и члана 168. ст. 2. и 4. Устава Републике Србије („Службени гласник РС“, 98/2006) и члана 51. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, бр. 109/2007. и 18 /2013) Демократска странка подноси

ИНИЦИЈАТИВУ

ЗА ПОКРЕТАЊЕ ПОСТУПКА ЗА ОЦЕНУ УСТАВНОСТИ ОДРЕДАБА ЧЛАНА 2, ЧЛАНА 5. СТ. 1. И 3, ЧЛАНА 12. СТАВ 7. И ЧЛАНА 17. СТ. 1, 2. И 4. ЗАКОНА О УТВРЂИВАЊУ ЈАВНОГ ИНТЕРЕСА И ПОСЕБНИМ ПОСТУПЦИМА ЕКСПРОПРИЈАЦИЈЕ И ИЗДАВАЊА ГРАЂЕВИНСКЕ ДОЗВОЛЕ РАДИ РЕАЛИЗАЦИЈЕ ПРОЈЕКТА ИЗГРАДЊЕ „БЕОГРАД НА ВОДИ“ („СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК РС“, БР. 34 /2015. ОД 14. АПРИЛА 2015).

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

1. Члан 2. поменутог Закона гласи: „Утврђује се јавни интерес за експропријацију непокретности у циљу привођења земљишта намени ради изградње пословно-стамбеног комплекса „Београд на води“, са пратећом инфраструктуром, у складу са Просторним планом подручја посебне намене уређења дела приобаља града Београда – подручје приобаља реке Саве за пројекат „Београд на води“ („Службени гласник РС“, број 7/15 - у даљем тексту: плански документ).“

Та је одредба битно другачија од одредаба о утврђивању јавног интереса које су дате у члану 20. Закона о експропријацији („Сл. гласник РС“, 53/95. и 20/2009). Те одредбе гласе:

„Влада може утврдити јавни интерес за експропријацију ако је експропријација непокретности неопходна за изградњу објеката у области: образовања, здравства, социјалне заштите, културе, водопривреде, спорта, саобраћајне, енергетске и комуналне инфраструктуре, објеката за потребе државних органа и органа територијалне аутономије и локалне самоуправе, објеката за потребе одбране земље, као и за изградњу станова којима се решавају стамбене потребе социјално угрожених лица.

Влада може утврдити јавни интерес и у случају кад је експропријација непокретности неопходна за експлоатацију минералних сировина, за обезбеђење заштите животне средине и заштите од елементарних непогода, укључујући и изградњу објеката и извођење радова за ове потребе, као и за прибављање неизграђеног земљишта потребног ради расељавања насеља или дела насеља, ако је на подручју тог насеља или дела насеља утврђен јавни интерес за експропријацију непокретности ради експлоатације минералних сировина, као и у другим случајевима предвиђеним законом.

Влада може утврдити јавни интерес за експропријацију непокретности које су према уговору о заједничком улагању у привредно друштво, односно о заједничком оснивању привредног друштва, који је закључила Република Србија, неопходне за обезбеђење неновчаног улога Републике Србије у то друштво, а које су обухваћене тим уговором или одговарајућим планским актом.“

Осим што није у сагласности са важећим Законом о експропријацији, одредба оспореног Закона није у складу ни са Уставом Републике Србије, и то из следећих разлога:

1. Према одредби члана 58. став 2. право својине може бити одузето или ограничено само у јавном интересу утврђеном на основу закона и уз накнаду која не може бити нижа од тржишне. Јавни интерес је дефинисан Законом о експропријацији, и он не може бити произвољно прошириван као што то стоји у члану 2. оспореног закона.

2. Јавни интерес мора бити општи; за све грађане. То је интерес који подједнако користи свима. Не може се јавним интересом прогласити одузимање приватне имовине да би се она потом дала у закуп приватном лицу које ће градити станове и пословне просторије намењене тржишту. Јавни интерес подразумева инвестицију од које ће сви имати користи. Да ли ће уређење београдског кеја, а затим изградња луксузних станова, туристичких објеката и забавних локала коштати грађанима Ваљева, Врања, Лесковца, Суботице, Сомбора и других места у Републици Србији?

3. У реализацији већ склопљеног уговора са арапским партнером Влади је сметала прецизна дефиниција јавног интереса дата у Закону о експропријацији, па је одлучила да посебним законом одредбу тога закона стави ван снаге. *Lex specialis* ће јавним интересом прогласити одузимање туђег земљишта и других непокретности уз накнаду из државног буџета и ради изградње пословно-стамбеног и туристичко-забавног комплекса за рачун страног инвеститора. До сада експропријација није била могућа за те намене већ само кад је потребна из разлога стварног јавног интереса, као што су образовање, здравство, одбрана, култура, социјална заштита и др. - не и ради туризма, забаве и градње екстра луксузних станова.

4. Јавни интерес се мора тумачити рестриктивно. Иначе, од „мирног уживања својине“ (члан 58. став 1. Устава РС) не остаје ништа. Иако има ограничено важење, само „ради реализације пројекта изградње Београда на води“, Закон представља велику опасност за правни систем јер ће бити преседан за многобројне будуће случајеве који ће се доношењем сличног закона лако и једноставно проглашавати јавним интересом. Уосталом, и овај Закон је донет по узору на раније донети Закон о утврђивању јавног интереса ради изградње система за транспорт природног гаса „Јужни ток“. Ако се тако крене, онда се све и свашта може прогласити јавним интересом. На тај начин извршна власт може да ради све што јој је воља. Правне препреке за њу више не постоје. То је веома опасна појава јар се тако ставља ван снаге читав правни систем и целокупно право, да би Влада на основу процене целисходности остваривала своје прагматичне циљеве. Закони управо и постоје да би то спречили. Ако би се ово наставило, извршна власт би владала апсолутно, без закона и њена моћ би била изнад закона. Тај је поступак супротан уставном појму закона и законитости. Закон је општи правни акт, и несвојствено му је да буде прилагођаван потребама једног случаја, једног инвеститора, једног купца, једног окривљеног и тд. Он се доноси за неодређен број, унапред индивидуално непознатих случајева.

II. Чланом 5. оспореног Закона одређена је Република Србија као један од корисника експропријације (став 1) и предвиђено да она, заједно са градом Београдом, има сва права, обавезе и одговорности корисника експропријације предвиђене законом којим се уређује експропријација и овим законом (став 3). Оспореним Законом предвиђене су обавезе Републике да сноси трошкове поступка споразумног одређивања накнаде за експроприсану непокретност (члан 12. став 7), да у циљу привођења земљишта урбанистичкој намени, „може закључити и друге уговоре, а нарочито уговоре којима се поверава изградња објеката комуналне и остале инфраструктуре, свих других површина јавне намене, укључујући и изградњу објеката јавне намене у јавној својини и њихово одржавање, као и вршење одређених комуналних и других делатности у обухвату просторног плана подручја посебне намене из члана 2. овог закона“ (члан 17. став 2), те да ће „трошкови Града Београда на уређивању грађевинског земљишта на локацији обухваћеној планским документом из члана 2. овог закона, бити регулисани посебним уговором између Града Београда и Републике Србије“ (члан 17. став 4). Поставља се питање уставноправног основа за преузимање наведених и других обавеза од стране Републике Србије. Питање је зашто се накнада за експропријацију и други припремни радови за реализацију пројекта финансирају из буџета Републике, а не из средстава локалне самоуправе, ако не из средстава инвеститора. Шта са изградњом пословно-стамбеног комплекса у Београду имају грађани који не живе у Београду и зашто се троши њихов буџетски динар. Према члану 92. став 1. Устава своје буџете, осим Републике Србије, имају и аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе и у њима „морају бити приказани сви приходи и расходи којима се финансирају њихове надлежности“. Из тога излази да накнаду за експропријацију и трошкове других припремних радова не треба да сноси буџет Републике, односно сви грађани Србије јер те делатности не спадају у надлежност Републике. Због тога су неуставне наведене одредбе оспореног Закона према којима је Република Србија одређена за корисника експропријације и предвиђено да ће трошкове пројекта „Београд на води“, привремено или дефинитивно, сносити буџет Републике.

Чланом 17. став 1. оспореног Закона предвиђено је да Република Србија по окончању поступка експропријације и упису права својине на непокретностима, неизграђено грађевинско земљиште може дати у дугорочни закуп, у циљу привођења земљишта урбанистичкој намени. Претпоставка од које полази Закон, да Република Србија има право својине на земљишту и некретностима у подручју планираном за изградњу Београда на води, погрешна је. Наиме, чланом 10. Уговора о регулисању међусобних односа, права и обавеза у вези са заједничком реконструкцијом и изградњом железничког путничког чвора у Београду који је закључен између Путничко транспортног предузећа Београд и Скупштине града Београда од 21. марта 1974. године „право коришћења на свим непокретностима које се налазе на простору путничке станице Београд, путничке станице Београд-Дунав и путничке и теретне станице Топчидер, као и објектима који се налазе између тих станица, а према списку непокретности који је саставни део овог уговора“, пренето је без накнаде са ЖТП Београд на град Београд. Из тога излази да је оспореним Законом Република Србија стекла право да располаже туђом имовином без икаквог правног основа. То је супротно одредби члана 86. став 1. Устава Србије којом су зајемчени сви облици својине, па и својина јединице локалне самоуправе. Република и због тога није могла бити одређена за корисника експропријације. Делатност коју треба обавити у вези са припремом терена за изградњу Београда на води у надлежности је општине, односно града Београда (члан 190. Устава Србије).

На основу изложеног предлажемо да Уставни суд Србије утврди да члан 2, члан 5. ст. 1. и 3, члан 12. став 7. и члан 17. ст. 1, 2. и 4. Закона о утврђивању јавног интереса и посебним поступцима експропријације и издавања грађевинске дозволе ради реализације пројекта изградње „Београд на води“ („Службени гласник РС“, бр. 34/2015) нису у сагласности са Уставом Републике Србије.

У Београду, 24. априла 2015. године

УСТАВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ			
16 APR 2015			
Датум пријема		год.	
Предмет: поштом: <i>огле</i>		медијско-информационо	
15. 04. 2015 год.			
Врста уписника	Број	Службени гласник РС	Службени гласник РС
	3	III	

Уставном суду Републике Србије
ул. Булевар Краља Александра број 15
11000 Београд

Београд 15. април 2015г.

ИНИЦИЈАТИВА :

за оцену уставности појединих одредаби Закона о утврђивању јавног интереса и посебним поступцима експропријације и издавања грађевинске дозволе ради реализације пројекта ~~назива~~ "Београд на води"/"Службени гласник РС", број 34 од 14. априла 2015г./чланови 2. и 5. Закона/.

Поштовани,
сходно ставу 2. члана 168. /оцене уставности и законитости/ Устава Републике Србије /"С.гл.РС", бр.98/2006/ који гласи:

"Свако правно или физичко лице има право на иницијативу за покретање поступка за оцену уставности и законитости", подносим ову Иницијативу ради оцене сагласности појединих одредаби Закона о безбедности саобраћаја на путевима, са одредбама Устава Републике Србије и Конвенције о људским правима.

У првом делу Устава РС, где се говори о начелима Устава, говори се између осталог и да је Република Србија заснована на владавини права, што је основна претпоставка Устава и почива на неотуђивим људским правима, и да се владавина права остверује повиновањем власти Уставу и закону.

У члану 6. Устава говори се о забрани сукоба интереса: "Нико не може вршити државну или јавну функцију која је у сукобу са његовим другим функцијама, пословним или приватним интересом." став 2.: "Постојање сукоба интереса и одговорност при његовом решавању одређују се Уставом и законом."

У делу Устава који се бави људским и мањинским правима, између осталог говори се о непосредној примени зајемчених права а став 1. члана 18. Устава гласи:

"Људске и мањинске праве зајемчена Уставом непосредно се примењују."

Дале се у члану 19. Устава наводи да јемство неотуђивих људских права у Уставу служи очувању људског достојанства и остварењу пуне слободе сваког појединца у праведном, отвореном и демократском друштву заснованом на начелу владавине права.

- По члену 20. Уставе /Ограничење људских и мањинских права/:
- став 1.: "Људске и мањинске права зајемчена Уставом могу законом бити ограничена АКО ОГРАНИЧЕЊЕ ДОПУШТА УСТАВ, у СВРХЕ РАДИ КОЈИХ ГА УСТАВ ДОПУШТА, у обиму неопходном да се уставна сврха ограничења задовољи у демократском друштву и БЕЗ ЗАДИРАЊА У СУШТИНУ ЗАЈЕМЧЕНОГ ПРАВАЊ"
- став 2.: "Достигнути ниво људских и мањинских права не може се смањивати."
- став 3.: "При ограничењу људских и мањинских права, сви државни органи, а нарочито судови, дужни су да воде рачуна о СУШТИЊИ ПРАВА које се ограничење, важности сврхе ограничења, ПРИРОДИ И ОБИМУ ОГРАНИЧЕЊА, односу ограничења се сврхом ограничења И О ТОМЕ ДА ЛИ ПОСТОЈИ НАЧИН ДА СЕ СВРХА ОГРАНИЧЕЊА ПОСТИГЊЕ МАЊИМ ОГРАНИЧЕЊЕМ ПРАВА."

- По члену 21. Уставе /Забрана дискриминације/:
- став 1.: "ДОСТИГЊУТИ НИВО ЉУДСКИХ И МАЊИНСКИХ ПРАВА НЕ МОЖЕ СЕ СМАЊИВАТИЊ"
- став 2.: "Свако има право на ЈЕДНАКУ ЗАКОНСКУ ЗАШТИТУ БЕЗ ДИСКРИМИНАЦИЈЕ".
- став 3.: "Забрањена је СВАКА дискриминација, непосредна или посредна, по било којој основи...".

- По члену 22. Уставе:/Заштита људских и мањинских права и слобода/:
- став 1.: "Свако има право на судску заштиту ако му је повређено или ускраћено неко људско или мањинско право ЗАЈЕМЧЕНО Уставом, као и ПРАВО НА УКЛАЊАЊЕ ПОСЛЕДИЦА КОЈЕ СУ ПОВРЕДОМ НАСТАЛЕ."
- став 2.: "Грађани имају ПРАВО да се ОБРАТЕ МЕЂУНАРОДНИМ ИНСТИТУЦИЈАМА ради заштите својих слобода и ПРАВА ЗАЈЕМЧЕНИХ УСТАВОМ."

- По члену 36. Уставе /Прavo на једнаку заштиту права и на правно средство/:
- став 1.: "Јемчи се једнаке заштите права пред судовима и другим државним органима, имаоцима јавних овлашћења и органима аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе."
- став 2.: "Свако има право на жалбу или друго правно средство против одлуке којом се одлучује о његовом праву, обавези или на закону заснованом интересу."

- По члену 39. Уставе /Слобода кретања/:
- став 1.: "Свако има право да се СЛОБОДНО креће и НАСТАЊУЈЕ у Републици Србији, да је напусти и да се у њу врати."
- став 2.: "Слобода кретања и НАСТАЊИВАЊА и право да се напусти Република Србије могу се ОГРАНИЧИТИ ЗАКОНОМ, ако је то неопходно ради БОРБЕЊА КРИВИЦНОГ ПОСТУПКА, ЗАШТИТЕ ЈАВНОГ РЕДА И МИРА, СПРЕЧАВАЊА ШИРЕЊА ЗАРАЗЊИХ БОЛЕСТИ ИЛИ ОДБРАНЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ."

- По члану 58. Устава /Право на имовину/:
- став 1.: "Јемчи се **МИРНО УБИВАЊЕ СВОЈИНЕ** и других имовинских прева стечених на основу закона."
- став 2.: "Право својине **МОЖЕ БИТИ ОДУЗЕТО** или ограничено **САМО У ЈАВНОМ ИНТЕРЕСУ** утврђеном на основу закона, уз нак-
наду које не може бити ниже од тржишне."

- По члану 82. Устава /Основна начела/:
- став 1.: "Економско уређење у Републици Србији почива на **ТРИШНОЈ ПРИБРЕДИ**, отвореном и **СЛОБОДНОМ ТРАИШТУ**,..."

- По члану 84. Устава /Положеј на тржишту/:
- став 1.: "Сви имају **ЈЕДНАК ПОЛОЖАЈ НА ТРАИШТУ**."
- став 2.: "Забрвени су акти којима се, супротно закону, ограни-
чења **СЛОБОДНА КОНКУРЕНЦИЈА**, стварањем или **ЗЛОУПОТРЕВОМ**
МОНОПОЛСКОГ или **ДОМИНАНТНОГ ПОЛОЖАЈА**."

- По члану 88. Устава /Земљиште/:
- став 1.: "Коришћење и располагање пољопривредним земљиштем, шум-
ским земљиштем и **ГРАДСКИМ ГРАЂЕВИНСКИМ ЗЕМЉИШТЕМ** у **ПРИВА-**
ТНОЈ СВОЈИНИ је **СЛОБОДНО**."
- став 2.: "Законом се могу ограничити облици коришћења и распола-
гања, односно прописати услови за коришћење и располагање
да би се **ОТКЛОНИЛА ОПАСНОСТ** од **НАНОШЕЊА ШТЕТЕ ЛИЧНОЈ**
СРЕДНИИ или да би се **СПРЕЧИЛА ПОВРЕДА ПРАВА** и на **ЗАКОСМ**
ЗАСНОВАНИХ ИНТЕРЕСА других лица."

- По члану 89. Устава /Чување наслеђа/:
- став 1.: "Свако је дужан да чува природне реткости и научно, кул-
турно и **ИСТОРИЈСКО НАСЛЕЂЕ**, **КАО ДОБРА** од **ОПШТЕГ ИНТЕРЕСА**,
у складу са законом."
- став 2.: "Посебна одговорност за очување наслеђа је на Републици
Србији, аутономним покрајинама и јединицама локалне само-
управе."

- По члану 97. Устава /Недлежност Републике Србије/:
- став 1.: "Републике Србије уређује и **ОБЕЗБЕЂУЈЕ**:
- тачка 2.: **остваривање и заштиту слобода и ПРАВА ГРАЂАНА; УСТАВНОСТ**
и **законитост**;...одговорност и санкције за повреду слобода
и прева грађана **УТВРЂЕНИХ УСТАВОМ**,..."
- тачка 7.: **својинске и облигационе односе и ЗАШТИТУ СВИХ ОБЛИКА**
СВОЈИНЕ."

- По члану 194. Устава /Хијерархије домаћих и међународних
правних аката/:
- став 5.: "Закони и други општи акти донети у Републици Србији не
смеју бити у **СУПРСТНОСТИ** да потврђеним међународним уго-
ворима и општеприхваћеним правилима међународног права."

Додатни Протокол уз Конвенцију о људским правима и основним сло-
бодама:

- члан 1. /заштита имовине/:
- "Свако физичко и правно лице има **ПРАВО НА НЕОШЕТАНО УБИ-**
ВАЊЕ СВОЈЕ ИМОВИНЕ. Нико не може бити лишен своје имовине,
ОСИМ У **ЈАВНОМ ИНТЕРЕСУ** и под условима предвиђеним законом
и општим начелима међународног права".

Протокол 4 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода којим се обезбеђују извесна права и слобода која нису укључена у Конвенцију и први протокол уз њу:

Член 2.: /Слобода кретања/:

1. "Свеко ко се законито налази на територији једне државе има, на тој територији, право на слободу кретања И СЛОБОДУ ИЗБОРА БОРАВИШТА.
3. Никаква ограничење не могу се поставити у односу на вршење свих права сем оних које су у складу са законом и које су НЕОПХОДНА у демократском друштву У ИНТЕРЕСУ НАЦИОНАЛНЕ БЕЗБЕДНОСТИ или ЈАВНЕ БЕЗБЕДНОСТИ, ради очувања јавног поретка, за спречавање криминала, за заштиту здравља или морала или ради заштите права и слободе других.
4. Права из става 1 могу се, такође, у извесним областима подвргнути ограничењима која су уведена у складу са законом И ОПРАВДАНИМ ЈАВНИМ ИНТЕРЕСОМ у демократском друштву."

Протокол 12.: уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода /Општа забрана дискриминације/:

- Член 1.: "Уживање сваког права које закон предвиђа мора се обезбедити: ЛИТИ БЕЗ ДИСКРИМИНАЦИЈЕ ПО ВИЛО КОЈА ОСНОВУ,..."
- став 2: "Јавне власти не смеју ни према коме вршити дискриминацију по основима као што су они поменути у ставу 1."

У делуем тексту ове Иницијативе биће дато образложење уз поједине членове Закона:

Овим Законом се уређује утврђивање јавног интереса за експропријацију непокретности у складу са Просторним планом подручја посебне намене уређења дела приобаља Града Београда - подручје приобаља реке Саве за пројекат "Београд на води" /"Сл.гл.РС", бр.7/15 - у даљем тексту: плански документ./

Чланом 2. Закона: "Утврђује се ЈАВНИ ИНТЕРЕС за експропријацију непокретности у циљу привођења земљиште намени РАДИ ИЗГРАДЊЕ ПОСЛОВНОРСТАМБЕНОГ комплексе "Београд на води", са пратећом инфраструктуром, у складу са Просторним планом подручја посебне намене уређења дела приобаља Града Београда - подручје приобаља реке Саве за пројекат "Београд на води" /"Службени гласник РС", број 7/15 - у даљем тексту: плански документ."

Овим Законом се одступило од Уставног начела дефинисаног ставом 2. члана 58. Устава РС који гласи:

"Право својине може бити одузето или ограничено САМО У ЈАВНОМ ИНТЕРЕСУ утврђеном на основу закона,..."

Законом о експропријацији /"Сл.гл.РС", бр. 53/95, 23/01-СУС, 20/09 и 55/13/: Овим Законом о експропријацији одређено је да се експропријације може вршити тј. да Владе може утврдити јавни интерес за изградњу објеката у области: образовања, здравства, социјалне заштите, културе, водопривреде, спорта, саобраћајне, енергетске и комуналне инфраструктуре, објеката за потребе државних органа и органа територијалне аутономије и локалне самоуправе, објеката за потребе одбране земље, као и за изградњу станова којима се решавају стамбене потребе социјално угрожених лица."

Значи по постојећем Закону о експропријацији који изузетно широко дозвољава одузимање туђе непокретне имовине сасвим супротно ономе што се законима о експропријацији у Европи дозвољава, није могуће да се туђе имовине одузима ради изградње пословних и стамбених зграда што је предвиђено овим Законом /Лекс специјалис/ а у циљу реализације пројекта "Београд на води".

Више је него смешно и правно и логички неутемељено образложење дато на страни 8. Предлога овога Закона /Лекс спец./, "Имејући у виду одредбе Устава Републике Србије, ПРАВНО ЈЕ МОГУЋЕ да се овај проблем ПРЕВАЗИДЕ доношењем посебног закона којим би био УТВРЂЕН ЈАВНИ ИНТЕРЕС ЗА ЕКСПРОПРИЈАЦИЈУ у циљу привођења земљиште НАМЕНИ УТВРЂЕНОЈ ПРОСТОРНИМ ПЛАНОМ подручја посебне намене. Овде се поставља питање да ли је законодавац сматрао да на том подручју посебне намене обухваћеном просторним планом о коме је реч једноставно УСТАВ РС НЕ ВАЖИ? Даље се у образложењу наводи:

"Напомиње се да је овакво решење већ примењено у случају изградње гесовода "Јужни ток".

Очигледно је да је гесовод тада када је његова изградња била у плану био од јавног интереса а да пословно-стамбени комплекс "Београд на води" нити је гесовод нити има било какве везе са јавним интересом.

Даље се у образложењу покушава оправдати доношење овог Закона па се каже:

"Са аспекта УСТАВНОСТИ, доношење оваквог закона, који је по својој правној природи лекс специјалис у односу на општи Закон о експропријацији, и то лекс специјалис ет постериор ЈЕ МОГУЋЕ, с обзиром да је Влада Републике Србије овај пројекат УТВРДИЛА као ПРОЈЕКАТ ОД ПОСЕБНОГ ЗНАЧАЈА за Републику Србију, притом не одступајући од основног уставног начела о заштити имовине које је прописано чланом 58. Устава Републике Србије, с обзиром да је у поступцима предвиђеним овим законом ПРОМИСЛАНО ДА СЕ ЗА ЕКСПРОПРИЈАЦИЈУ НЕПОКРЕТНОСТ, одређује ТРАЈНА ВРДНОСТ те непокретности."

Невероватно је чиме се служио законодавац да опремде принудну куповину непокретности по лекс специјалису, тј. додељен услов је да се плати тржишна вредност. То што пише у ставу 2. члана 58. да се право својине може одузети само у ЈАВНОМ ИНТЕРЕСУ овде се прваде тиме да је Влада РС овај пројекат изградње пословних и стамбених зграда УТВРДИЛА као пројекат ОД ПОСЕБНОГ ЗНАЧАЈА за Републику Србију. Очигледно да без јавног интереса нико не може било коме да одузима имовину а изјаве о УТВРЂИВАЊУ јавног интереса због пројекта од ПОСЕБНОГ ЗНАЧАЈА везе нема са НАМЕНОМ ОБЈЕКТА који треба да се граде у подручју приобаља Саве тј. та намена за продају пословног и стамбеног простора у износу од два милиона квадрата није никакав јавни интерес већ је то интерес инвеститора да оствери профит на том месту данас а сутра ко зна где друге јер својина неби била гарантована ни по ставу 1. члана 58. Устава ни по члану 1. Протокола уа Конвенцију о људским правима и основним слободама који се бави заштитом имовине и гласи:

"Свако физичко и правно лице ИМА ПРАВО НА НЕОКРЕТНО УЏИВАЊЕ СВОЈЕ ИМОВИНЕ. Нико не може бити лишен своје имовине, осим у ЈАВНОМ ИНТЕРЕСУ и под условима предвиђеним законом и општим начелима међународног права."

Члан 5. Закона одређује Републику Србију за КОРИСНИКА експропријације а Град Београд за корисника експропријације за ИЗГРАДЊУ површина ЈАВНЕ НАМЕНЕ, односно за изградњу ОБЈЕКТА ЈАВНЕ НАМЕНЕ и ЈАВНИА ПОВРШИНА за које је посебним законима утврђена надлежност Града Београда за изградњу.

Значи овде је извршена подела на објекте јавне намене којима се бави Град Београд а остало Република Србија.

Из горе наведеног очигледно је да ће се Република Србија бавити изградњом објеката који нису јавне намене тј. да ће Република Србија бити корисник експропријације за оне површине где су ти објекти /пословно-стамбени/ предвиђени да се граде по пројекту "Београд на води". То очигледно да по члану 58. Устава РС није дозвољено и овај Закон је због тога неуставан, јер се не може одузимати ничије имовина и даље препродавати инвеститору за комерцијалну намену тј. ради продаје стенова и пословног простора на тржишту а ради остварења профита а не због јавног интереса.

У образложењу Предлога овог закона на страни 11. наводи се између осталог и:
"Овим законом стварају се могућности за решавање имовинско-правних односа и реселевање У ОБУВАТУ ПЛАНСКОГ ДОКУМЕНТА и реализације пројекта у ЦЕ.ИНИ, брже и ефикасније него што веће законске решења то омогућавају."

Очигледно је да законодавац кршећи Устав покушава да оправда бржим и ефикаснијим решавањем имовинско-правних питања. На целој територији Србије важи Устав а одузимање имовине на брз и ефикасан начин на парцелама где се граде објекти који нису од јавног интереса није дозвољено по члану 58. Устава. Закон у целини није у складу са одредбама Устава које су цитирани на почетку Иницијативе. Основне претпоставке Устава је владавина права и овде је очигледно да се овим Законом владавина права не поштује јер су пред Уставом и законом по члану 21. сви једнаки /чл.21 Устава/. Јемство нестужљивих људских права а преко не мирно уживање својине јесте неотуђиво не може се кршити на територији "Београда на води" у односу на остали део територије Србије и њених грађани који тамо живе. Ограничење људских права које не допушта Устав не може се "допустити" овим Законом. Ако свако има право на једнаку законску заштиту /чл.21. став 2. Устава/ о чему се то овде овде на територији "Београда на води" ради? Ту нагледа да ни Устав РС ни постојећи општи Закон о експропријацији НЕ ВАЖИ? Слобода нестезавања у Републици Србији се огледа и у томе да нико не може да силом лекс специјалисе помере грађане Србије због приватног интереса инвеститора на било које тј. Републике Србије. О каквом се овде ради отвореном и слободном тржишту ако грађани са територије "Београда на води" своју непокретност морају по сили овог лекс специјалисе да продају Републици Србији ради даље препродаје инвеститору за изградњу објеката комерцијалне или стамбене намене? Како је то по члану 88. Устава коришћење и располагање градским грађевинским земљиштем у приватној својини СЛОБОДНО ако га држава одузима по специјалном закону без икаквог јавног интереса? Како се то по члану 89. Устава чува историско наслеђе као добро од општег интереса ако се Београд модернизације овako како то инвеститору одговара а што нема амб баш никакве везе са самим залеђем града и његовом историјом?
Овде Републике Србије супротно члану 97. Устава РС не обезбеђује уставност и законитост јер противно члану 58. Устава у интересу који није јавни покушава да силом лекс специјалисе грађанима Србије одузима имовину. Нема ту никакве заштите својине. Ина крају Конвенцијом је забрањено лишавање својине на овакав начин предвиђен лекс специјалисом /Протокол 1. члан 1./.